

польська секція, яка прийшла до того вирішення, що Галичина повинна бути з культурного погляду поділена на українську і польську частини.

Цю думку піднесли також українські носії до першого Віденського парламенту, вимагаючи, щоб у майбутній австрійській конституції Галичина була поділена на дві частини, українську і польську, не тільки в культурних справах, але й в політичних. В результаті цього така думка й лягла тоді в основу цієї австрійської конституції. В цій проєкті конституції вирішено було розбити Галичину на три політичні частини,—дві українські і одну польську,—з окремими ментрами й осямами у Львові, Станиславові й Кракові.

Все це, що дав 1848-ий рік Галицькій Україні, хоч описати й терміно всієї пертурбації,—лягло міцною підвалиною для світлої будучини краю. Ми знаємо, якою важкою боротьбою все це дісталось, але нині, коли всі мрії наших галицьких так гарно здійснилися, ми можемо з глибокою радістю констатувати, що всі їх великі і святі жертви за-для добра народу як найкраще виправдалися. Те, що 70 літ тому здавалося неймовірно—нині прекрасна дійсність!

Євг. Перфецький.

Змагання заступників неба з силами землі.

Подані цими днями в „Слові“ відомості про земельну справу на церковному соборі, ще раз тільки стверджують давні наші думки про антагонізм інтересів пастиря та пастви в нашій церкві, що повстає головним чином на ґрунті вилкачані московської самодержавної політикою національної ситуації українських церковних взаємовідносин. Заступники чужого неба, на противі цілих століть, по своєму керували чутливими душами снів нашої землі, і не зуміли, перейнятися їхнім світоглядом зробити стадо своє основою непохитності церкви. Сильними лишилися тільки юридичні відносини, що частю-густо, сказати б, тільки ратифікували народження, шлюб або смерть. Все останнє, зовнішнє велішніє церкви ґрунтувалося на великих надбаннях матеріального змісту, було більш політичним, ніж духовним, а через те й в очах вірних викликало й викликає промовисті порівняння з стражниками. Одніміть у позбавленні урядової допомоги церкви, маєтки її, і вона повисла в повітрі, як непотрібна воім річ...

Така приблизно брентить у промовах захистників системи старого церковного землеволодіння. Очевидно у церкві немає глибшого зв'язку з найголовнішою живою частиною її, з втіленням духовної істини її, її паствою. Свідомість власного банкрутства це Найкращий атестат виданий самим собі, власній системі й улюбленому церковному курсові. Найвищою ієрархію, особливому значенню на бірає він через те, що видає його собор не українського складу, що замість допущеної Церковною Радою третини духовенства, ржними правдами та неправдами включив у себе цілих дев'ять десятків расоформних українофобів лишивши мирянам нечувано це мізерне з церковній практиці місце. Змагання заступників неба з силами землі закінчилося юридично ніби й на користь перших, але моральна перемога осталась за силами землі. Церква без внутрішнього етичного змісту, церква—асиміляторка і політиканка, доживає останні часи, дух горожанської свободи й самоозначення нації, валить без жалю трухляві стіни її, і не вдержати їх навіть міцними підпорами золотого та земельного фондів.

Заступники неба, надто дбаючи про інтереси землі, остаточно втратили свій авторитет, бо в основу панування його було покладено засоби матеріальної фізичної сили, котра на часті не має жадної влади над вільним духом люда. Однак без церкви бути не можна, і її неодмінно відбудуть, але цим разом творче слово вже буде за горлихими силами землі. Правди духу пануватиме, в ній, і не потрібуватимуть для зміцнення свого становища ні земельних маєтків, ні державної допомоги, ні круїтиства в своїх стосунках до стада. Ії щирі та рідні народіві душпастирі; тільки така церква може бути справжнім куточком ясного небесного царства на нашій понурій землі.

Павло Мазюкович

До подій у Галичині.

(1 листопада)

1 листопада перейняла Українська Національна Рада власть у свої руки у Львові. Цю справу приспівала ухвала польської ліквідаційної комісії перенести з Кракова до Львова. Ця комісія мала 1 листопада перейняти від начальних властей у Львові всю адміністрацію над Східною Галичиною, давнім українським галицько-волдимирським королівством. В останніх днях представники Ук-

раїнської Національної Ради провадили переговори з австрійським президентом міністрів д-ром Ляммамом у Відні в справі передачі українським державній адміністрації в Східній Галичині. По довгих переговорах д-р Ляммаш згодився передати українським державній адміністрації Східної Галичини, від Сану почавши. Дня 1 листопада мав прийти до Львова кур'єр президента міністрів і передати відповідні вказівки віденського правительства замисникові гр. Гуйнові.

Тим часом наступила передача військової влади в Кракові польській ліквідаційній комісії. Не вдовольнившись простягненням своєї влади на землю, до якої має повне право, себто на велике князівство крайське з князівством освенційським і заторським, польська ліквідаційна комісія постановила перенестися до Львова й визначити комісара польського варшавського правительства для цілої Галичини.

Таке становище справ спонукало Українську Національну Раду не ждати на приїзд кур'єра з Відня, але негайно розпочати одсіч і випередити заміри польської ліквідаційної комісії у Львові. З жовтня, о півдні, завітали представники Української Національної Ради до гр. Гуйна Вони повідомили його про переговори з австрійським президентом міністрів д-ром Ляммамом і зажадали від нього, щоб він признав, що Східна Галичина з Буковиною й українською частиною Угорщини складається в самостійну українську державу, що Українська Національна Рада у Львові—законне правительство, а ціле намісництво має піддатися цьому правительству.

Намісник заявив, що він не одержав жадної інструкції від центрального правительства, бо телеграфічне й телефонічне сполучення з Віднем перерване. Він проте той думки, що його обов'язок—до останньої хвилини опинати усього, що могло б довести до горожанської війни, й що він з власної ініціативи, як царський генерал не хоче й не може передати державну адміністрацію Українській Національній Раді.

Так само звернулися відпорушники Української Національної Ради до військового коменданта Львова Пфеффера, котрий також не згодився передати військової влади Українській Національній Раді.

Було ясно, що один і другий верховні начальники краю їдуть на приїзд польської ліквідаційної комісії, щоб передати їй усю власть у краю. Пізно ввечері 31 жовтня зібралася Українська Національна Рада на засідання й постановила при допомозі українського війська ще протягом ночі захопити власть у свої руки, проголосити самостійну Українську Державу

й утворити українське правительство. Комендантом українського війська постановив Українська Національна Рада отамана Дмитра Вітовського й доручила йому поробити відповідні військові заходи, щоб на даний знак можна було зайняти державні будинки й інші важні пункти.

Офіцери одержали докладні інструкції і по 3 год. рано 1 листопада з'явилися в казармах, де мали свої квартири вояки 15 полку піхоти, 19 полку стрільців, 80 батальйону стрільців і 41 батальйону (черновецького). Звелівши воякам зібратися, офіцери сповістили їх, що Східну Галичину урештєно українською державою і що від того дня мають слухати тільки наказів Української Національної Ради. Дотеперішних комендантів усунуто всіх. Призначено комендантів з поміж українських офіцерів.

Між 1/2 4 і 4 год. вранці вийшли українські війська з казарм і рушили темними вулицями на визначені місця. Маючи з собою і машинної преси (кулемети). Один відділ обсадив будинок намісництва. Комендант цього відділу зголосився у намісника гр. Гуйна й повід мив його, що Українська Національна Рада вже перейняла правительствену власть у свої руки. Він заявив намісникові, що він інтернований і не може покинути будинку намісництва. Сам будинок обставлено з усіх боків сторожою, яка не дозволяла ні входити до будинку, ні виходити з нього. Коли перед полуднем з'явився деякі урядники, не впустили їх до середини, а веліли ждати на дальші розпорядки Української Національної Ради.

Таким самим способом зайняли українські війська військово команду на вулиці Красицьких. Військового коменданта Пфеффера збудили о 5 год. вранці й повідомили його, що Українська Національна Рада перейняла військовою власть, а разом також про те, що комендант поли-що інтернований. Зразу не дозволили входити до будинку команда офіцерам, але пізніше прийшло до порозуміння в таких дусі, що військова команда урядувати далі, однак заховуючись цілком нейтрально, та разом з українським військом дбати про удержання ладу й порядку в місті. Увійськовій команді урядують також мужі довіря Української Національної Ради. Військовому комендантові Пфефферові заборонено виходити з будинку.

Інший відділ в числі двох сотень зайняв ранним ранком ратушу, а з ратушевої вежі почали повітати прапори українських національних кольорів. Перший раз від 1849 р. український Львів зітхнув, визволившись від польської неволі.

Так само зайняло українське військо головну пошту, телеграф, радіо-

телеграф, арсенали, а особливо сильно обсадили обидва залізничні діврці, головний і Підзамче. На залізничний діврці панував цілий день незвичайно живий рух. Українські вояки обставили стражею всі входи й виходи, тунелі, входи на перон й урядові кімнати й дозволяли переходити тільки таким особам, котрі мали легітиміцію, виставлену українською військовою генеральною командою, і мали дозвіл на від'їзд. Особи, які не мали дозволу, мусіли вернутись додому. Від часу зайняття залізничного діврця спинився рух поїздів зі Львова на захід і тільки перед полуднем приходили правильно поїзди з захду. За те залізничний рух на схід відбувався правильно й цілий залізничний персонал охоче провадив свою службу.

Телеграфічне сполучення в місті й поза містом спинило наслідком того, що всі лінії десь перервано. Тільки на одній лінії удержався був телеграфічний рух, а саме на лінії: Львів—Київ.

Ціле місто стояло під вражінням зайняття українськими військами. Усіх офіцерів і вояків розбровивали українські війська на вулицях і в казармах Угорський батальйон, який саме був у Львові, оповістив свою нейтральність. На входи до казарми мадярських вояків був такий напис: „Тут мадярські вояки. Ми їдемо на наше відтранспортування до Угорщини“. Українська Національна Рада зачала переговори з угорською національною радою в справі їх відсілки на Угорщину.

Щоб в зародку знищити всякі почини висилання неспокоїв, отаман Дмитро Вітовський завіз військової стан у Львові й повіті. Комендантом міста став полковник Микола Маркович, а його товаришем отаман Сем Горук. Для береження людських інтересів і охорони життя і маєтку зачислені жидівські національні партії у комітет безпеки.

Щоб не допустити до натовнів, цілий день чулися тут і там вистріли. До боїв прийшло з польськими легіонарами. Завдяки сильним патрулям українських вояків по цілім місті день проминув спокійно. Ринок був замкнений для публіки.

Українська Національна Рада цілий день провадила наради в Народній Домі. Д-р Кость Левецький одержав доручення утворити укр. кабінет. Д-р св. Левацький вийав як делегат Української Національної Ради до Швейцарії, щоб завітати вродни з Вільсоном і державами порозуміння.

Так проминув перший день української влади у Львові.

До реставрування св. Софії киявської.

ІІ.
Праці по відновленню св. Софії, не зважаючи на енергію визначних митрополитів, розтяглися на сім десятиліть, бо надто вже була вона зруйнована. Як свідчить згаданий вже раніше, біскуп Верещинський в 1595 році не тільки не правлено служби в храмі, а руїни „стали загоном на рогату худобу, коні, собаки й свині і губили свої приприси від дощів, що сіяли через дірраву покрівлю“.

Такий вигляд не нагадавав Петрові Могили пишної мінцудої краси й багатства собору і він, як і його наступники, не відновляли тої краси, а найперше дібали, щоб припинити дальшу руїну, зробивши необхідні надбудови для наведення покрівлі.

В той час, час замишування інших стилів, особливо починаючи з кінця XVII ст.—стилем бароко, що своїми пишними оздобами, так личив заможній українській старшині, не могли розгадати, не могли відчутти як краси отих напис облуплених, почорнілих мозаїк і фресок, а також загальної гармонії всієї будівлі. Увагу митрополитів притягало саме місце її стіни освічені віками, як катедра митрополитів давніх, наступниками яких вони були. Та хоч би навіть хто й бажав тоді реставрувати собор, дати йому той давній втрачений вигляд, то виконати це не було кому, бо будівничі тодішні мало знали про давні форми, а старих докладних малюнків храму не було й нема.

Після Петра Могили, його наступник Сидявстр Косов одновив ще кілька притворів, хоч ще за його як це свідчить відомий Павло Алєнський (1654 р.), з боку західного нарфекеу (притвору) вона (св.

Софія) наподовину в руїнах... Скоро епоха „Руїни“ перервала працю відновлення.

Хвиля історична була така, що завдяки політиці Москви й Варшави після смерті Богдана Хмельницького між самим народом та його проводирями настав розбрат, який стільки горя приніс рідній землі, вступляючи її трупами своїх дітей...

Митрополит Гедеон Четвертинський, який після довгої боротьби, пристав на зверхність патріарха московського, ніби в подяку за „смирненіє“ одержав для св. Софії церковний посуд, убрання, а також дозвіл на користування камінем з церков св. Єкатерики й св. Василія для дальшого відновлення храму. Але найбільше зроблено за матр. Варлаама Ясницького, який завдяки щедротам гетьмана Мазени і певно, його порадам, закінчив розпочату П. Могилою справу.

Це був як раз час, коли після великої „Руїни“ хвиля народні увійшли в береги, коли була хоч відносна воля політична й національна, і нація розгорнула, якравно вижила свої творчі сили. Мистецтво як найкраще відбило ту добу відродження на своїх пам'ятках, особливо архітектурних. Як народові—козацтву, так і заможній старшині на чолі з гетьманом признав до смаку величавий, з пафосом декоративної фрази стиль бароко, що на українському ґрунті прибрал характерні форми.

Як князівський Київ пишався східно-візантійськими формами в будівлі, так Київ гетьманський, особливо за часів Мазени, вкривавсь монументальними будівлями в стилі українського бароко. Отже й не дивно, що св. Софія відновлення якої закінчувалася заходами гетьмана в ці часи, прибралася з'єскола в нові барокові форми, покладені на отарі візантійсько-руські підвалини. З боку естетичного

це поєднання може й дигармоничне не дає цілого вражіння і виликає серед деяких дослідників собору нарікання за непошану до старих форм, але з боку історичного має свою логічність, ще раз підкреслюючи звязок твору мистецтва з життям.

ІІІ.

З XVIII століття в міру того як з'ужувалися рямці гетьманства, а далі й зовсім було його знищення, ошіка над киявськими пам'ятками мистецтва перейшла до Петербургу. Відті, ніби в заміну загарабаних з почину Андрія Боголюбовського дорогоцінностей, св. Софія отримув дарунки й вкладки царські.

В XIX віці з'являється кілька широких проєктів у Петербурзі про повне реставрування св. Софії киявської, надання їй мовляв днів молодості. Але тільки в детому пішло далі проєктів і це дещо—реставрування фресок по наказу Миколая І—показало якравно всім, що краще б і це лишилось у проєкті. „При реставруванні, завдання якого стало не зберігти старовину, як того вимагав царський наказ, а розмалювати увесь храм знову (намальовано 535 фресок!) і принаатурувати давні фрески під нові коліри малярів, цим фрескам дала пристойний Імення наздогад. Так, один образ, як здається, евангелиста надписано пророком Моїсеєм, деякімном святим дано ім'я Миколая, двома єпископам дані Імення св. Кирила і Мефодія і т. д. (Толстой і Кондаков)“.

„Реставрування це складалось з очитки фресок з під тинкування XVII в. і в полагожденню полсованих частин, при чому праця ця велася небагато, і у відновленні багатьох постатів дано волю недовідченій фантазі“ (Широцький. Коли до наведених радий фаховців додамо слова самовидця, то нам цілком ясно стане вартість того ре-

ставрування: „Під залізними скребнищами тих „площадних“ малярів, зникали дорогоцінні образи, які переживши ряд століть чудово були зберіглись“.

Отже коли перші відвістелі починаючи з П. Могили не могли чи не змогли повернути образам давній вигляд, то вони просто затинокували їх, ніби ховаючи їх од дальшої руїни до кращих часів, коли зможуть їх достойно оцінити. Але вишло що прийшли недовостойні оцінщики й наробили непоправної шкоди, поводились з пам'ятками мистецтва, як з лубками. Парове опогнення храму, що завіз протопон Лебєдінцев, спричинилось, як говорить проф. Петров, до дальшого руйнування мозаїк і фресок. „Особливо різкою зміною температури пояснюється облупування фресок на сходах, що ведуть на хори“.

Додавши до цього, що ще й до сіє в храмі закинута закутки, що мають як „кращалія“ дивні, хоч і пошкоджені, образи, закриті для людности, думаємо що питання про реставрування знято нині до речі. Не відомо ще які завдання поставила, чи поставити і як буде працювати нова комісія по реставруванні собору, на чолі з митрополитом Антонієм. Хочеться тільки застерегти од тих непоправних помилок, які робились попередніми реставраторами. Потрібно, щоб голос науки, голос розуму, що рахується з історією, традицією, керував цією важливою справою й не дав їй їти якімись політичними манівами. Бо ще ж недавно ми чули історичні вигукки політикана Савєнка „снчі со св. Софії українське купола!“

Така програма звичайно була дуже проста, але вона надто низкока, вона розглядає пам'ятку мистецтва, як предмет політиканства. Тоді як св. Софія визнається дорогоцінним пам'ятником мистецтва не

тільки для Києва, для України, а й усього світу, і в реставруванні його задікавлене світове мистецтво.

І це повинні завше пам'ятати правдолюбники нової комісії.

Найнормальнішим здається, що раніше ніж розпочати якусь реставрацію, треба докладно знати не тільки самі, вірно-наукової, комісії саму пам'ятку, а дати змогу і ширшим колам докладно ознайомитись з нею. Тоб-то потрібне наукове видання, де б були розгорнуті всі граї цього пам'ятника. Треба зафіксувати те що є, а потім виробити план на далі.

Тільки й тут доводиться оглянутись назад на півсотні літ, коли теж, з царського наказу, була вже ніби то наукова публікація про св. Софію—Солнцева. Але в цьому виданні пантрували, як заважає К. Широцький (Україна, 1917, 1—2), не наукової правди, а швидче пріємного зверхнього вигляду, котрий би не різав ока зайвою темнотою фарб і „неблагообразністю“. Як бачимо одну ціну мають як зроблене в середині мінцудого століття реставрування, так і видання. Обсе спрочинились до того, що не маємо ні в оригіналі, ні в репродукції правдивих образів. Тодішня петербурська „наука“ наробила багато шкоди.

Хочеться вірити, що теперішня наука стоїть на правдивих підвалинах і не зробить, не попустить подібних помилок. Пам'ятник мистецтва, що пережив разом з народом нашим радість і горе вимагає достойного поводження. Він одбав на собі всі епохи історичні, як одібе нинішню оцінить будуччина.

Гр. Тисяченко.

Іван Іванів.

Посмертна записка.

Молодий юнак... Ріс, коли не помічалося, на військових степах Херсонщини. Якося ніколи було докладно розпитати звідки і хто він.

тяжчі хвилини нашої боротьби з воєнними. Коли серед товаришів помічалося вагання, невпевненість щодо своїх позицій, він твердо і сміливо вливав їх до бою. Помилка не була...

з боку маршрутного перевезення полонених воєнків, так і з боку вільного зв'язку центральних органів з місцями. З огляду на важливі значіння цієї справи допомоги громадських сил й необхідності об'єднання, міністерство прохало організації, бажаючі працювати в цьому напрямку, звернутись до нього для участі у спільній праці.

Умови перемир'я.

Вчора ввечері представниками німецького штабу, німецького совіту солдатських депутатів, представниками війська Петлюри закладено і підписано таку умову про перемир'я.

В МІНІСТЕРСТВАХ.

В міністерствах.

Допомога військово-полоненим.

Головноуповаженим по евакуації полонених воєнків генералом Соловйовим за для об'єднання діяльності різних органів,—доручено органам мін. нар. зд. медично-санітарну, а почасти і продовольчу сторону справи. При м-ві утворена постійна рада під головуванням м-ра Е. Яковенка, куди входять представн. військ. сан. управи шляхів, біженецьк. д-ту, Укр. Черв. Кр., рос. о-ва Кр. Кр., земс. та инш. установ і органів.

Шенетівка. а) Харчовий пункт губ. зем. б) Харч. пункт упр. нач. військ. знос. в) Харчовий пункт на 20,000 Рос. Черв. Хр. г) Евакуац. пункт на 800 сол. д) 60-й шпит. на 200 осіб. Рожище. а) Харчов. пункт. губ. зем. б) Кадр. Санпотягу на 100 осіб. в) Укр. Черв. Хр. відкриває прийом на 50 ліж.

Польське правительство обернулось до українського міністерства закордонних справ з нотою, зазначаючи, що відповідно до принципу самоозначення народів, українська держава не може втручатись у внутрішні справи Галичини. Українське правительство дало відповідь нотою такого змісту: „Правительство української держави цілком згодується з польським правительством щодо визнання основного принципу, висловленого в ноті про Вільсона в справі самоозначення народів, уважаючи, що принцип той у повній і цілком здійснено народами Галичини.

Допомога військово-полоненим.

- 1. Укр. Черв. Хр. 650,000 карб. 2. Саніт. упр. шляхів—800,000 карб. 3. Пол. військ. сан. упр.—800,000 карб. 4. Вол. губ. зем.—200,000 карб. 5. Олександр. пов. з-м. управи—25,000 к. 6. Мопіт. под. пов. зем. упр.—50,000 к. 7. П. Капустянському на Холмищині—100,000 карб. 8. На лікарські заклади м-ву нар. зд.—250,000 карб. 9. Под. губ. зем.—100,000 карб. 10. Харьк. губ. зем.—100,000 карб. 11. Чернігів. губ. зем.—50,000 карб. 12. Херсон. губ. зем.—100,000 карб. 13. Полт. губ. зем.—50,000 карб. 14. Катеринос. губ. зем.—50,000 карб. 15. Одеськ. міськ. самовря.—50,000 карб. 16. Шлях.-зах. Черв. Хр.—100,000 карб. 17. Київськ. губ. зем. упр.—50,000 карб.

Здобуваю. а) Харчовий пункт губ. зем. б) Харчов. пункт Рос. Черв. Хр. на 5,000 ос. в) 364-й шпит. на 200 ос. г) Катеринос. шпит. Черв. Хр. на 200 ос. д) 39-й епідем. одр. на 100 ос. Здобуваю. а) Харчовий пункт губ. зем. б) Харчов. пункт Рос. Черв. Хр. Зроблено розпорядж. що до поширення заліз. лік. до 50 ліж., а також про надіслання хліб.-чайн. пунктів з Шенетівки.

Україна і Польща.

Польське правительство обернулось до українського міністерства закордонних справ з нотою, зазначаючи, що відповідно до принципу самоозначення народів, українська держава не може втручатись у внутрішні справи Галичини. Українське правительство дало відповідь нотою такого змісту: „Правительство української держави цілком згодується з польським правительством щодо визнання основного принципу, висловленого в ноті про Вільсона в справі самоозначення народів, уважаючи, що принцип той у повній і цілком здійснено народами Галичини.

Допомога військово-полоненим.

Дальше відлучення коштів Суде провадиться по мірі вступів кредитів від головної ген. Соловйова і відповідно обсягункам, котрі будуть надіслані з міст. Потрібно майно і одяжної таї бракує полоненим воєнкам, по згоді з головною по ліквідац. установ військ. часу п. Молловим буде відлучатись з місцевих магазин. До цього часу відчинені і працюють продовольчі і медично саніт. установи на таких залізнич. пунктах: Рабніца: а) харчовий пункт Упр. Нач. Військ. Знос. б) Одр. Військ. Сан. Приймаються заходи за для поширення заліз. барака від 15 до 50 ліж. Жмеринка. а) харч. пункт. (біженецьк. д-ту) б) Евакуац. пункт на 10,000 осіб. в) 365-й шпит. військ. від до 800 ліж. г) Земська лікарня, д) Заліз.-лікарня. е) Лікарні дежурства від заліз.

Волоциськ. а) Росподіляю харчовий пункт Упр. Нач. З. б) Харчовий пункт Губ. Зем. в) 469-й шпит. на 300 осіб. г) Кадр. військ. саніт. потягу. Укр. Черв. Хр. виліває харчовий пункт на 10,000 осіб. Проскурів, а) 467-й шпит. Приймає заходи за для організації перевезу хорих від ст. до шпиталів і установлення лікар. деж. на станц. Козятин. а) Харчовий пункт біженецьк. д-ту. б) Продовольч. харч. пункт упр. нач. військ. знос. в) Відкриває (в міст.) шпит. на 20 ліж. Приймає заходи за для поширення заліз. шпит. пок. до 25 ти ліж. і улаштування лікарськ. дежурств. Житомир. а) Харчовий пункт губ. зем. б) Військ. шпит. на 400 ліж. в) Улаштування деф. ліж. на ст. Приймає заходи за для органів. привоз. хорих від ст. до шпит. Коростень. Продовольч. пункт губ. зем. Приймає заходи за для органів. 3-х харч. пункт, улаштування військ. деж. і відкриття на пів.-зах. вокзал. будуват. на 25 ліж. Спир.-Константинів. а) Хлібопекарня. Біженецьк. д-ом органів. хлібо-чайн. пункт.

Допомога військово-полоненим.

Ворожба. а) Харч. п. упр. нач. військ. знос. б) Санпотяг № 219 харч. п. до 5,000 ос.). Прабував Ферганськ. шпит. Коренево. а) Харч. пункт біж. д-ту. б) Барак рильського з-ва. Київ. а) Харч. п. Рос. Черв. Хр. б) Евакуац. п. (Київ І тов). Там же харч. п. біж. д-ту. в) Евакуац. і харч. п. (Пирогівська № 9). г) Лік. обсерват. пункт (Кузнечна). д) Лік. дежурства на ст. Київ пасаж. Там же відкрив харч. пункт Упр. Черв. Хр. Фастів. Зроблено розпорядження що до поширення заліз. лік. Вобрицька. Лікарські дежурства на ст. Хворі направл. до військ. шпит. в Черкаси. Приймає заходи що до поширення заліз. покою до 25-и ліж. Знаменка. а) Харч. пункт біж. д-ту. б) Харч. пункт нач. військ. знос. на 3,000 ос. в) Одр. військ. самоуправн. г) Лік. д-ва на ст. Приймає заходи що до поширення заліз. лікарні до 50 ліж. Олександр. земств. срочно відлучен аванс за для органів. медичн. допомоги. Катеринослав. а) Харч. пункт біж. д-ту б) Харч. п. Нач. Військ. Знос. в) Шпит. Військ. Від. на 400 ліж. г) Дежурства лікарів на ст. Полтава. а) Шпит. Військ. Від. на 200 ліж. б) Барак Губ. Зем. на 120 ос. на ст. Полтава-півд. улаштув. харчовий пункт. Харьків. а) Харчов. пункт біж. д-ту б) Царч. п. на 4,000 ос. Упр. Нач. Військ. Знос. в) евакуац. п. на 10,000 г) Київ. Військ. Шпит. Гусятин. Кадр. Санпотягу № 275 на 100 ос. Укр. Черв. Хр. улаштує харчов. пункт на 10,000 ос. і приємн. (Затримання з правду нерерви зносн.) Ермолівці. Зроблено розпорядження о поширенні заліз. лікарні до 25 ліж. Укр. Черв. Хр. установлює приємн. на 50 ос. Христинівка. а) Харчовий пункт Управ. Нач. Військ. зносенн. б) вжити заходів з збільшення евакуації на Умань Військової Шпиталів для чого надіслана сан. вагони. Гречани. Улаштуваються лікарські дежурства і відчиняються хлібно-чайні пункти. Радівізові. а) Харчовий пункт (губ. земства), б) етапно-расподілений пункт правління нач. військ. знос., в) амбулаторний пункт № 3 на 10,000 з 3-ма лікарями. В разі нестачі призначити мір шенетівський евак пункт мусить прийти на поміч, (розпорядження зроблено). Політичні події останніх днів значно утруднили організаційну працю як

Україна і Польща.

Польське правительство обернулось до українського міністерства закордонних справ з нотою, зазначаючи, що відповідно до принципу самоозначення народів, українська держава не може втручатись у внутрішні справи Галичини. Українське правительство дало відповідь нотою такого змісту: „Правительство української держави цілком згодується з польським правительством щодо визнання основного принципу, висловленого в ноті про Вільсона в справі самоозначення народів, уважаючи, що принцип той у повній і цілком здійснено народами Галичини.

Україна і Польща.

Польське правительство обернулось до українського міністерства закордонних справ з нотою, зазначаючи, що відповідно до принципу самоозначення народів, українська держава не може втручатись у внутрішні справи Галичини. Українське правительство дало відповідь нотою такого змісту: „Правительство української держави цілком згодується з польським правительством щодо визнання основного принципу, висловленого в ноті про Вільсона в справі самоозначення народів, уважаючи, що принцип той у повній і цілком здійснено народами Галичини.

Україна і Польща.

Польське правительство обернулось до українського міністерства закордонних справ з нотою, зазначаючи, що відповідно до принципу самоозначення народів, українська держава не може втручатись у внутрішні справи Галичини. Українське правительство дало відповідь нотою такого змісту: „Правительство української держави цілком згодується з польським правительством щодо визнання основного принципу, висловленого в ноті про Вільсона в справі самоозначення народів, уважаючи, що принцип той у повній і цілком здійснено народами Галичини.

Телеграми.

Від'їзд Енно.

ОДЕСА, 29. Сьогодні ввечері 29 з Одеси виїждить до Києва французський колеу Енно.

Присилка румунського війська.

ОДЕСА, 28. З Румунії в напрямку Києва спішно послано румунське військо під команду французських офіцерів.

Французька комісія.

БУДАПЕШТ, 27. Французська військова комісія в складі 12 старшин під проводом полковника прибула до Будапешту для переговорів по питанню здійснення перемир'я.

Польський легіон у Німеччині.

ВАРШАВА, 27. З десяти тисяч польських солдатів, які перебувають у Німеччині, утворюється польський легіон.

Обвинувачення польського уряду.

БЕРЛІН, 27. Німецькі послуві у Варшаві доручено заявити, що німці покладають на польське правительтво відповідальність за матеріальні збитки, котрі зроблено їм при провозі війська, що відбувався часто при насилствах і взагалі без порядку не по вини німецького службового персоналу шляхів.

Новий сербський кабінет.

ЛІОН, 27. Складено новий сербський кабінет. Прем'єр Пашач в складі радикал-демократи. Члену кабінету тепер у Парижу.

Бразилійська делегація.

ПАРИЖ, 27. На початку грудня виїжджає на мирову конференцію бразилійська делегація.

Людendorф у Швейцарії.

ЛОНДОН, 27. Одержано відомості, що генерал Людendorф залишив Германію і зараз перебуває в Швейцарії.

Демаганія часопісів.

ЦАРЬГОРОД, 27. Царьгородські часопіси вимагають утворення анкетної комісії для виявлення правдивих вірменських і грецьких погромів в Малій Азії.

На західному фронті.

ЛІОН, 27. Французька армія пройшла через Люксембург до німецького кордону.

Російське золото в Німеччині.

ЛОНДОН, 27. Газета „Birmingham News“ сповіщає, що незабаром буде оголошено данні про кількість золота та цінностей, котрі німці ввезли з Росії. Буде зазначено місце, де є золото в грудках та монетах, що передали Німеччині по берестейській умові.

ХРОНІКА.

Договір перемир'я.

Договір перемир'я Директорії з німцями. З авторитетних джерел „Вечеру“ переказують, що практичне здійснення договору про перемир'я, закладеного між німцями лишається поки що відкритим.

Учора 6-ї години вечора.

Учора 6-ї години вечора кінчився строк, установлений договором між німцями та для очищення площини в 20 кілометрів круг Києва від війська обох воюючих сторін.

В германській раді.

В германській раді солдатських депутатів у зв'язку з цим „Вечеру“ заявили, що після очищення цієї зони німецькі гаргулі будуть залишені тільки на станціях залізниць для охорони руху.

В одному з пунктів договору.

В одному з пунктів договору про перемир'я сказано, що „германське воєнне командування зробить заходи, щоб урядове військо відійшло до Києва“.

З тих же джерел.

З тих же джерел „Вечеру“ переказують, що до півдня учорашнього дня ще не було нічого зроблено для здійснення цього пункту.

Переговори з цього приводу.

Переговори з цього приводу продовжуються. Германське військо вчора в активних операціях участі не брало. На фронті вчора був відносний спокій і наступання ні з чийої сторони не було.

Позиція німецького війська.

З приводу закладеного перемир'я представник німецького штабу заявив співробітнику „П. Н.“: „Заключаючи перемир'я, німецьке військо має на меті відновлення руху залізниць“.

Зараз німецьке військо.

Зараз німецьке військо не вважає можливим ні брати участі у громадянській війні, ні лишатись байдужими глядачами. А тому німецьке військо вважає необхідним, що суперечку між українцями та гетьманським військом можуть вирішити тільки союзники, котрі в найближчій часі прибудуть до Києва і до через це дальша кризова боротьба не правде ні до чого.

Відповіді ще нема.

Відповіді ще нема. По відомостям германської ради солдатських депутатів, уповноважені Української Директорії, котрі підписали договір про перемир'я повернулись на фронт дою докладам про цей договір.

По доповіді „В.“

По доповіді „В.“ до 12-ї години вчорашнього дня з Фастова ще не було одержано повідомлення про те, що Петлюра приїав вироблені у Києві представниками Української Республіканської Директорії та головним германським командуванням.

Д. риваний поїзд № 7.

Д. риваний поїзд № 7. Човачора від команданта державного поїзда

№ 7 у Києві одержано.

№ 7 у Києві одержано по прямому дроту повідомлення, що 28-го листопада о 8-ї години вечора державний поїзд вирушив на Київ.

Розмова по прямому дроту.

Розмова по прямому дроту. Учора вночі п. гетьман на протязі двох з половиною годин вів по прямому дроту розмову з французським уповноваженим Емілієм Енно.

Завва Іг. Кістяківського.

Завва Іг. Кістяківського. У зв'язку з спростуванням звісток про відношення одеської міської думи міністр внутрішніх справ Іг. Кістяківський заявив співробітнику „Вечера“: „Власне, про відновлення яких демократичних дум здійснюється річ? Та це ж були думи, у виборах яких брали участь елементи, котрі ніякого відношення до постійного населення не мають: солдати російської армії, яка тоді була в стадії розкладу. Вибори відбувалися без гарантії свободи агітації під впливом солдатських мас.“

Я певен, що коли представники.

Я певен, що коли представники союзників прибудуть до Києва та познайомляться з справжнім станом річей, то вони, розуміється згодяться з поглядом на ці думи українського уряду.

Та й навіть відновити ці думи?

Та й навіть відновити ці думи? До нових органів місцевого самоврядування лишився цього місяця зараз уже йдуть вибори по новому виборчому закону. До сінця ж поки що можуть лишитись теперішні органи місцевого самоврядування.

Українська делегація у п. гетьмана.

Українська делегація у п. гетьмана. Позавчора пан гетьман прийняв 2 українських делегації.

Справа з венеричними шпиталями.

Справа з венеричними шпиталями губ. земства. В свій час губ. земство ухвалило зачинити 1 венерично-венеричний шпиталь у Києві, бо він обслуговує переважно міське населення і запропонувати місту взяти у своє відання будинок шпиталю з інвентарем. Б. демократична дума згодилась на цю пропозицію і прохала земство ще почекаати де-який час.

З Одеси півд. хр. прохає негайно.

З Одеси півд. хр. прохає негайно асигнувати 150 000 на утворення шпиталю.

Полт. губ. Зем. упр. прохає м-во.

Полт. губ. Зем. упр. прохає м-во прод. справ негайно зробити розпорядження роменськ. хлібному бюро, щоб воно відлучало для психіатричного шпиталю у вормі 1 з пол. чорного і пів хв. біл го хліба в день на душу, бо до цього часу воно відлучало тільки пів хв. білого хліба в день.

Державний банк звернувся до.

Державний банк звернувся до відділу постачання з проханням відпустити з складів військ. громадськ. організацій різного медичного майна

